

Wiadomości Diecezjalne

LUBELSKIE

Akta Stolicy Apostolskiej.

List Ojca św. do Episkopatu Polski.

Czcigodnym Braciom, Arcybiskupom i Biskupom
Rzeczypospolitej Polskiej.

PIUS XI PAPIEŻ.

Pozdrowienie i Apostolskie Błogosławieństwo.

Niezmierną pociechą było dla Nas pismo, przesłane Nam przez Przedstawiciela Naszego od Was wszystkich, Czcigodni Bracia, z ostatniego zjazdu, jakiście odbywali w Warszawie dla powzięcia ważnych decyzji co do Akcji Katolickiej, oraz dla załatwienia innych spraw, zmierzających do podniesienia życia chrześcijańskiego w duszach szlacheckiego narodu waszego, tak Nam drogiego i z Nami tak ściśle związanego. A więc najprzód miłe Nam były życzenia Wasze z okazji dziesięciolecia Pontyfikatu Naszego; nawzajem zanosimy błagania do Pana Boga za każdym z Was osobno i prosimy Go kornie, by religja i wyrobienie obywatelskie w Waszej Rzeczypospolitej codziennie krzepły, by wiara święta, która tyle sławy dziejom waszym przysporzyła, we wszystkich przejawach życia rodzinnego i państwowego jasnym zawsze płonęła blaskiem. Wiadomość o tem, coście na tym zjeździe uchwalili i co na zjeździe we wrześniu rozważać macie, z wielką przyjęliśmy radością. Nikomu obecnie nie jest tajemem, jak bardzo Akcja Katolicka leży nam na sercu, oraz z jaką usilnością i staraniem, zgodnie z urzędem Naszym Apostolskim nie przestajemy zalecać ją biskupom całego świata; Akcję bowiem Katolicką uważamy za niezbędną, dlatego tam, gdzie ona jest w zaniedbaniu, apostołstwo katolickie nie ma siły do walki z niebezpieczeństwami szerzącego się zła; tam zaś, gdzie rozwija się wedle wskazań Naszych i kwitnie, można spodziewać się wspaniałego rozwoju religji i życia chrześcijańskiego, już to wskutek wyrobienia sumienia chrześcijańskiego, nad którym ona czuwa i pracuje, już to wskutek obudzenia przez nią w społeczeństwie, u ludzi obojga płci, ducha apostołstwa. Usunięcie przeto z serc waszych wszelkie wątpliwości i, ponieważ sprawa

nie cierpi zwłoki, zamiary i postanowienia Wasze w czyn zamieńcie, a wiara i obyczaje by wobec zasadzek błędu i zepsucia, w szczególności co się tyczy rodziny chrześcijańskiej, uniknęły i pozostały nieskażone, uważamy za wskazane, byście wspólnymi siłami jak najprędzej jakieś pismo ściśle katolickie założyli i między ludem je rozszerzali. Sprawę tę staraniu Waszemu bardzo polecamy, ufając, że w wykonaniu tego ważnego zadania nie zabraknie Wam współpracy i pomocy wszystkich dobrze myślących ludzi. Co do innych spraw, które na zjeździe rozważaliście, wyrażamy Wam Nasze całkowite uznanie, że z taką pieczołowitością i zabiegliwością dbacie o dobro diecezji waszych, jak również wspólnym wysiłkiem potrzebom ogólnym narodu staracie się zaradzić; lecz i to najbardziej Nas ujęło, że zabiegacie usilnie, żeby katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu, w szczególny sposób z Nami związanemu, nie brakło środków koniecznych do istnienia i rozwoju. Dlatego pewni jesteśmy, że żadna diecezja nie uchyli się do niesienia mu pomocy na przyszłość w tej mierze, jak dawniej. Wreszcie życzymy Wam wszelkich darów niebieskich od Najlepszego Boga naszego, by prace Wasze wydały owoc obfity, oraz jako znak przychylności Naszej udzielamy Wam wszystkim, Czcigodni Bracia, z osobna i owczarniom Waszym Błogosławieństwa Apostolskiego.

Dan w Rzymie u świętego Piotra dnia 28 kwietnia roku Pańskiego 1932, Pontyfikatu Naszego jedenastego.

PIUS XI PAPIEŻ.

Z Kurji Biskupiej.

Plan wizytacji J. E. Ks. Marjana Fulmana Biskupa Lubelskiego.

1. Rejowiec	przyjazd o godz. 9 rano dn. 29 maja
2. Borowica	" " " 8 " powrót do Rejowca tegoż dnia przed obiadem dn. 30 maja
3. Kumów	" o godz. 6 wiecz. dn. 30 maja
4. Wojślawice	" " " 6 " dn. 31 maja
5. Turowiec	" " " 3 po poł. dn. 1 czerwca wieczorem powrót do Lublina.

Plan wizytacji Kanonicznej J. E. Ks. Biskupa Adolfa-Józefa Jełowickiego Sufragana Lubelskiego.

1. Milejów	przyjazd dn. 4 czerwca po poł.
2. Łańcuchów	" " 5 " " "
3. Puchaczów	" " 6 " " "
4. Rogóźno	" " 7 " " "

5.	Kijany	przyjazd dn.	8	czerwca	po poł.
6.	Serniki	"	9	"	"
7.	Lubartów	"	10	"	"
		powrót do Lublina dn. 11 czerwca.			
8.	Zaklików	przyjazd dn.	15	czerwca	po poł.
9.	Borów	"	16	"	"
10.	Annopol	"	17	"	"
11.	Swieciechów	"	18	"	"
12.	Gościeradów	"	19	"	"
13.	Żyrzyn	"	28	"	"
14.	Baranów	"	29	"	"
		powrót do Lublina dn. 30 czerwca.			
15.	Zemborzyce	przyjazd dn.	17	lipca	rano.
16.	Markuszów	"	25	"	po poł.
		powrót do Lublina dn. 26 lipca po poł.			
17.	Motycz	przyjazd dn.	2	sierpnia	rano.
18.	Kurów	"	28	września	po poł.
		powrót do Lublina 29 września.			

Wezwani na rekolekcje w roku 1932.

Aby zadośćuczynić prawu kościelnemu wyrażonemu w kan. 126, nakazujemy każdemu kapłanowi przynajmniej co trzy lata odprawiać rekolekcje.—Zarządzamy w roku bieżącym ćwiczenia duchowne w Seminarjum Duchownym w Lublinie w dniach od 4 do 7 lipca b. r. Rekolekcje rozpoczną się dn. 4 lipca o godz. 8-ej wieczorem—mają w nich wziąć udział wszyscy Księża poniżej wymienieni. Wolno jednak odbyć rekolekcje nie tylko w Seminarjum naszym, ale i w domach rekolekcyjnych: u O.O. Jezuitów we Lwowie, lub w Dziedzicach, na Jasnej Górze w Częstochowie, albo u XX. Salwatorjanów w Trzebini, lecz trzeba przedstawić Kurji świadectwo z odbytych ćwiczeń duchownych.

W innym miejscu, lub w innych warunkach odprawione rekolekcje nie będą uważane za spełnienie tego obowiązku.

Jakkolwiek nie wyznaczamy na te rekolekcje księży mających ponad sześćdziesiąt lat, przypominamy im jednak, że rekolekcje co trzy lata przynajmniej odprawiać są obowiązani.

1. Adamski Wacław	14. Cybulski Teodor
2. Bajko Antoni	15. Czarnecki Józef
3. Barwa Tadeusz	16. Czechoński Wacław
4. Beigert Ferdynand	17. Czekański Kazimierz
5. Bernatt Ludwik	18. Dąbkowski Edward
6. Białowas Antoni	19. Depczyński Wincenty
7. Bocian Władysław	20. Dębowski Kazimierz
8. Borsukiewicz Andrzej	21. Fabisiak Adam
9. Brzozowski Zygmunt	22. Frank Feliks
10. Chawryluk Aleksander	23. Furmanik Jan
11. Chróścicki Leon	24. Gajewski Edward
12. Cieślik Jan	25. Gieysztor Antoni
13. Cieślik Stanisław	26. Górecki Stanisław

27. Groszek Józef	63. Niećko Edward
28. Grzebalski Stanisław	64. Nowak Antoni
29. Grzebalski Władysław	65. Nowicki Czesław
30. Grzegorzewski Zygmunt	66. Nowosielski Edward
31. Jabłoński Michał	67. Ochalski Zdzisław
32. Jachuła Józef	68. Olechowski Ludwik
33. Jacniacki Władysław	69. Osuch Franciszek
34. Jankowski Edward	70. Padkowski Wacław
35. Jaworowski Antoni	71. Pałka Paweł
36. Jaworski Antoni	72. Panecki Piotr
37. Jędrzejewski Jan	73. Perczyński Ignacy
38. Jezierski Wiktor	74. Peret Antoni
39. Juściński Melchjor	75. Perskiewicz Józef
40. Kazanecki Antoni	76. Pisarski Zygmunt
41. Korzeniowski Jan	77. Pomykało Walenty
42. Kostrzewa Mikołaj	78. Rukasz Józef
43. Kotyło Antoni	79. Rzędowski Jan
44. Kowalski Wacław	80. Samolej Jan
45. Kozak Jan	81. Sołuba Karol
46. Koziejowski Jan	82. Soszyński Stanisław
47. Kralisz Jan	83. Suchara Andrzej
48. Kraśowski Aleksander	84. Szabelski Edward
49. Krawczyk Aleksander	85. Szulc Aleksander
50. Lipski Stanisław	86. Tarkowski Władysław
51. Łazicki Jan	87. Tomaszewski Szymon
52. Mareś Karol	88. Tomza Józef
53. Markl Walerjan	89. Tworek Tadeusz
54. Markowski Jan	90. Wiśniewski Henryk
55. Marusa Andrzej	91. Witkowski Stanisław
56. Matraś Julian	92. Wójcik Stanisław
57. Mazur Franciszek	93. Wojtyna Ignacy
58. Mechowski Antoni	94. Wolski Stanisław
59. Mieszczkański Stefan	95. Woźnicki Bronisław
60. Modrzejewski Jan	96. Zacharski Feliks
61. Możejko Wiktor	97. Zdzichowski Stefan
62. Niechaj Michał	

Lublin, dnia 14 maja 1932 r. № 1340.

† Marjan Leon, Bp. Lub.

IX Tydzień Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Dorocznym zwyczajem Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej organizuje w roku bieżącym IX Tydzień Obrony od d. 5 do 12 czerwca włącznie celem zademonstrowania pokazów grozy wojny lotniczo-gazowej i uzyskania funduszków potrzebnych do rozwoju lotnictwa i obrony.

Kurja Biskupia tę imprezę pożyteczną zaleca duchowieństwu, aby te usiłowania swem staraniem poparło i w komitetach lokalnych wzięło udział.

Kurs wakacyjny dla księży prefektów szkół średnich w Cieszynie.

W roku bieżącym odbędzie się w Cieszynie od 5 do 27 lipca kurs nauczania religji w szkołach średnich, organizowany przez Ministerstwo W. R. i O. P. pod przewodnictwem ks. prof. dr. Adama Gerstmana. Po informacji i z zapisami należy zwracać się do ks. d-ra Józefa Wrzoła, w państwowym seminarjum żeńskim lub pod adresem prywatnym do Cieszyna, przy placu Dominikańskim 2.

Mieszkanie można tam mieć w hotelu pod Jeleniem po 2 zł. 50 gr. dziennie, a pokój wraz z utrzymaniem 8 zł. dziennie.

Bezpłatne mieszkanie w bursie pod nazwą „Opieka“ przy zakładzie Celescy, ale za to znacznie skromniejsze. Utrzymanie dzienne w innych jadalniach można dostać po 3 zł. 50 gr.

Obok wykładów z dziedziny nauczania i wychowania będą organizowane wycieczki.

Bardzo pożądanego, aby księża prefekci wzięli liczny udział w tym pożytecznym kursie w Cieszynie.

Rekolekcje dla kapłanów w Domu rekolekcyjnym XX. Jezuitów w Dziedzicach na Śląsku w 1932 roku.

Serja I. Początek dnia 4 lipca, godz. 19-ta; zakończenie dnia 8 lipca rano.

Serja II. Tygodniowe rekolekcje dla kapłanów świeckich i zakonnych. Początek w poniedziałek dnia 11 lipca o godz. 17-tej Veni Creator i 1-a wstępna medytacja. Po kolacji o godz. 20-tej 2-a medytacja. Następnie rekolekcje trwać będą od wtorku aż do soboty. Zakończenie w sobotę dnia 16 lipca o godz. 12 w południe. Wszyscy uczestnicy rekolekcyj winni być już na wstępnej medytacji w poniedziałek.

Serja III. Pocz. dnia 1 sierpnia, godz. 19; zakończenie dnia 5 sierpnia rano.

Serja IV. Początek we wtorek dnia 16 sierpnia, godz. 19; zakończenie w sobotę dnia 20 sierpnia rano.

Serja V. Dla WW. Ks. Prefektów. Początek dnia 22 sierpnia, godz. 19; zakończenie dnia 26 sierpnia rano.

Serja VI. Początek dnia 26 września, godz. 19; zakończenie dnia 30 września rano.

Serja VII. Początek dnia 10 października, godz. 19; zakończenie dnia 14 października rano.

Serja VIII. Początek dnia 7 listopada, godz. 19; zakończenie dnia 11 listopada rano.

Serja IX. Początek dnia 21 listopada, godz. 19; zakończenie dnia 25 listopada rano.

Telefon domu Rekolekcyjnego: Dziedzice Nr. 67.

Bardzo uprasza się o wczesne zgłoszenia, które przyjmuje:
Ks. Józef Bok T. J. Superjor Domu, Dziedzice Śląsk.

Zmiany wśród duchowieństwa diecezji Lubelskiej.

Proboszczowie:

- Ks. Antoni Zieliński z Bychawy do Rzeczyca Ziemiańskiej.
 Ks. Józef Barszczewski z Rzeczyca do Bychawy.
 Ks. Antoni Gieysztor z Zaklikowa do Czemiernik.
 Ks. Lucjan Gajewski z Czemiernik do Potoka Wielkiego.
 Ks. Mikołaj Bobolewski z Potoka Wielkiego do Zaklikowa.
 Ks. Aleksander Czajkowski z Obszy do Kryłowa.
 Ks. Wiktor Możejko z Chmiela do Obszy.
 Ks. Jan Furmanik wik. z Zakrzówka na prob. par. Chmiel.
 Ks. kan. Józef Cieślcki Dyr. Stow. Młod. Pol. na prob. do
 par. Szczepieszyn.

Wikarjusze:

- Ks. Paweł Zięba z Wilkowa do Zakrzówka.
 Ks. Władysław Majkowski z Bełżyc do Janowa Lubelskiego.
 Ks. Wincenty Depczyński z Janowa do Bełżyc.
 Ks. Stanisław Mysakowski z par. św. Pawła w Lublinie do
 par. św. Jana w Lublinie.

Ks. Józef. Telakowski z par. św. Pawła w Lublinie do par.
 Stary Zamość.

Ks. Jan Soroka ze Starego Zamościa do par. św. Pawła
 w Lublinie.

Ks. Stanisław Górecki do parafji Wilków.

Varia:

Ks. Stanisław Kozyra został mian. rektorem kościoła w Zubowicach.

Ks. dr. Zygmunt Surdacki wikar. par. św. Jana w Lublinie został mianowany Generalnym Sekretarzem Stowarzyszenia Młodzieży i kierownikiem Akcji Katolickiej w Lublinie.

Z SEKRETARJATU AKCJI KATOLICKIEJ.

Rekolekcje zamknięte dla Stow. Młodzieży Polskiej.

W całym szeregu enuncjacji Stolicy Apostolskiej z ostatnich lat wybitne miejsce zajmuje Encyklika „Mens nostra“ o rekolekcjach.

Mówi w niej Ojciec święty: „Dla Apostolstwa ludzi świeckich, które może docierać do każdej duszy, nawet bardzo zaniedbanej, które może i powinno działać tam, gdzie kapłan nie dotrze, potrzebnem i koniecznem jest odprawienie rekolekcji zamkniętych. Apostolstwo ludzi świeckich musi iść po linii życia wewnętrznego, musi być uświadomione i wyrobione, musi być przejęte zasadami katolickimi i głęboką religijnością, by nie było według wyrażenia się św. Apostoła narodów „miedzią brząkającą lub cymbałem brzęmiącym“.

A dalej w tejże Encyklice są i te słowa: „Jeśli... ćwiczenia

duchowe we wszystkich sferach społeczeństwa chrześcijańskiego się rozszerzą i starannie będą się odbywały, dokona się odrodzenie duchowe; ożywi się pobożność, wzmocnią się siły religijne, rozwinięta owocna praca apostołska i pokój zapanuje wkońcu wśród jednostek i wśród społeczeństw“*)).

Zarząd Związku Młodzieży Polskiej rozumiejąc i doceniając znaczenie rekolekcji zamkniętych, przystępuje teraz do organizowania tych pięknych ćwiczeń dla druhów i druchen. Dla druhów odbędą się rekolekcje zamknięte w Radecznicy *w dniach 30 czerwca 1 i 2 lipca b. r., dla druchen czasu i miejsca jeszcze nie ustalono*. Ciężkie czasy obecne napewno stanowiąc będą dużą przeszkodę dla niejednego młodzieńca, którego dusza wyrывa się do Boga i do umocnienia w Bogu.

Zwracam się przeto z gorącym apelem do Czcigodnych księży Proboszczów, by zechcieli zainteresować się tą sprawą i ułatwili zebranie odpowiedniego funduszu dla dzielniejszych jednostek z pośród druhów swych stowarzyszeń.

Czy przez organizacje religijne, czy też dzięki ofiarności poszczególnych parafjan można nie wielką sumę zebrać na ten cel, a sprawa jest zbyt poważna, by szczerzyć dla niej swej pracy.

Szczegółowe instrukcje pp. instruktorzy udzielą poszczególnym Stowarzyszeniom, tutaj zaznaczam tylko, że termin zgłoszeń trwa do końca m. maja. Powierając tę sprawę pieczy Czcigodnych duszpasterzy, wierzę, że rekolekcje w Radecznicy zgromadzą elitę naszej młodzieży męskiej, która później przyczyni się do podniesienia ogólnego poziomu wewnętrznego naszych Stowarzyszeń.

Zachętą niech będą słowa Zbawiciela „Jeśli się kto nie odrodzi z wody i z Ducha św. nie może wejść do Królestwa Bożego“, którymi przedstawił Nikodemowi, uczonemu w Pismie, potrzebę odrodzenia się wewnętrznego, odrodzenie na duchu.

Ks. Z. Surdacki.

Instrukcje Wydziału Organizacji Kościelnych.

Intencja diecezjalna na miesiąc czerwiec dla wszystkich organizacji kościelnych będzie prośba do Pana Boga o nawrócenie sekciarzy. Modlitwy swoje codzienne w miesiącu czerwcu członkowie organizacji kościelnych powinni kończyć temi słowy: „Króluj tym, których albo uwiodły błędne mniemania, albo niezgoda oddziela; przywiedź ich do przystani prawdy i jedności Wiary, aby rychło nastąpiła jedna owczarnia i jeden pasterz“.

Przywileje dla członków organizacji kościelnych w miesiącu czerwcu.

Apostolstwo Modlitwy. Odpust zupełny zyskują członkowie Apostolstwa Modlitwy:

*) Acta Ap. Sedis 31.XII 1929 p. 706.

1) Dnia 4 czerwca jako pierwszy piątek miesiąca i jako uroczystość Najśw. Serca Pana Jezusa.

2) W dniu Patrona miesięcznego (zobacz Posłaniec Serca Pana Jezusa na miesiąc Czerwiec 1932 r.).

3) W dzień wyznaczony przez Ks. Dyrektora, w którym członkowie przystępują do wspólnej Komunii Wynagradzającej.

Odpust zupełny w miesiącu czerwcu zyskują *zelatorowie i zelatorki* Apostolstwa Modlitwy dn. 3 czerwca — uroczystość św. Klotyldy kr. i dn. 29 czerwca — uroczystość św. Piotra i Pawła.

Stowarzyszenie Żywego Różańca. Odpust zupełny zyskują członkowie S. Ż. R.

1) dnia 19 czerwca — jako w trzecią niedzielę miesiąca.

2) dnia 29 czerwca — jako w uroczystość św. Piotra i Pawła.

Dla zelatorów(ek) odpust 100 dni, ilekroć spełniają jakikolwiek obowiązek różańcowy.

Nadzelator — odpust 300 dni, ilekroć spełnia jakikolwiek obowiązek różańcowy.

Trzeci Zakon. Odp. zup. w uroczystość Najśw. Serca Jezusa. Abs. gen. a nadto odpust zupełny dn. 1, 13, 20, 24 i 29 czerwca.

Obowiązki organizacji kościelnych w miesiącu czerwcu. W każdej parafji, gdzie jest Apostolstwo Modlitwy lub Trzeci Zakon, należy urządzić — dn. 4 czerwca — jako w dzień Najśw. Serca Pana Jezusa albo dn. 29 czerwca, jako w uroczystość S. S. Piotra i Pawła — „Dzień Katolicki“. „Dzień Katolicki“ jest to manifestacja zewnętrzna siły i tężyzny Katolicyzmu. Forma i treść „Dnia Katolickiego“ nie da się ująć w jedne ramy, bo to zależy od miejscowych warunków. Temat powyższy może być i powinien być rozważany na zebraniu miesięcznym.

Program kursu jednodniowego dla zelatorów(ek) i członków organizacji kościelnych.

1) Wspólne odśpiewanie Godzinek ku czci Najśw. Marji Panny.

2) Wspólna komunja i uczestnictwo na Mszy Ś. z kazaniem.

3) Referat: Historia i znaczenie organizacji kościelnych.

4) Wzorowe nabożeństwo miesięczne.

5) Referat: Obowiązki i przywileje członków org. kościeln.

6) Wspólny śpiew Różańca Św.

7) Ref. Przepisy, statuty i regulaminy organizacji kościelnych.

8) Wybory i sposób przeprowadzenia wyborów w organizacjach kościelnych w myśl wymagań prawa kanonicznego.

9) Śpiew Litanji do Matki Bożej lub Serca Pana Jezusa, Na zakończenie wyświetlany będzie film religijny. Kursa powyższe, ponieważ ściśle dotyczą organizacji kościelnych i są niejako uroczystością organizacji kościelnych przeto nie będą urządzane w święta i niedziele.

Ks. E. Kolszut.

ROZPORZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE

Ustawa z dnia 17 marca 1932 r.

o składkach na rzecz Kościoła Katolickiego.

Art. 1. Dla pokrycia wydatków na potrzeby kościelne parafji służyć mogą jako środek pomocniczy składki, przewidziane w ustawie niniejszej.

Art. 2. Składki są: a) zwyczajne i b) nadzwyczajne i mogą być wymierzane i pobierane niezależnie jedna od drugiej.

Art. 3. Do opłacania składek zwyczajnych są obowiązani:

- a) katolicy tego samego obrządku, zamieszkali w obrębie parafji, o ile opłacają przynajmniej jeden z podatków, wyszczególnionych w art. 4 pkt. 1;
- b) katolicy tego samego obrządku bez względu na ich miejsce zamieszkania, o ile posiadają w okręgu parafji nieruchomości albo przedsiębiorstwo przemysłowe, lub handlowe, względnie wykonywają zajęcie przemysłowe i opłacają z tego tytułu przynajmniej jeden z podatków, wyszczególnionych w art. 4 pkt. 2.

Art. 4. Podstawę obliczenia składek zwyczajnych w okręgu parafji stanowią:

1) Dla osób, wymienionych w art. 3 lit. a):

- a) państwowy podatek dochodowy oraz
- b) państwowe podatki: gruntowy bez oddzielnego dodatku i regresji; podatek od nieruchomości w gminach miejskich i niektórych budynków w gminach wiejskich, oraz przemysłowy, pobierany w formie świadectw przemysłowych.

2) Dla osób, wymienionych w art. 3 lit. b), państwowe podatki: gruntowy bez oddzielnego dodatku i regresji i podatek od nieruchomości w gminach miejskich i niektórych budynków w gminach wiejskich, oraz przemysłowy, pobierany w formie świadectw przemysłowych,—przypadające od położonych w parafji gruntów i nieruchomości budynkowych w parafji gruntów i nieruchomości budynkowych, albo też od wykonywania w parafji przedsiębiorstw lub zajęć przemysłowych.

Podstawę obliczenia stanowi wymiar wyżej wspomnianych podatków za rok, poprzedzający rok poboru składek kościelnych.

Podatek dochodowy, wymierzony od dochodu z uposażeń służbowych, emerytur i zaopatrzeń osób, należących do parafji wojskowych, nie stanowi podstawy obliczenia składek kościelnych na rzecz parafji niewojskowych.

Art. 5. Składka zwyczajna winna być oznaczona w formie procentowego dodatku do podstawy obliczenia.

Wszelkie zwolnienia od podatków, wyszczególnionych w art. 4, przysługujące bądź pewnym osobom, bądź pewnym przedmiotom z mocy ustaw podatkowych, jak również zmiany w wymiarze podatków, stanowiących podstawę obliczenia składek, mają analogiczne zastosowanie do tych składek.

Art. 6. Dla uchwalenia składek zwyczajnych zgromadzenie parafjalne, składające się z osób, opłacających w parafji składki w myśl art. 3, wybiera przedstawicielstwo w ilości od 6 do 15 członków oraz tyluż zastępców z tem, że parafje, liczące do 1000 parafjan, wybierają 6 członków, parafje od 1000 do 5000 parafjan—członków 12, a parafje ponad 5000 wybierają 15 członków.

W parafjach mających patrona, zobowiązanego do szczególnych świadczeń wobec kościoła, liczba członków przedstawicielstwa zwiększa się o osobę patrona lub jego zastępcę. Patron lub jego zastępca muszą odpowiadać warunkom art. 13 niniejszej ustawy.

Do przedstawicielstwa należy miejscowy proboszcz lub jego urzędowy zastępca.

Przedstawicielstwo wybiera ze swego grona przewodniczącego, jego zastępcę, sekretarza i skarbnika.

Regulamin wyboru przedstawicielstwa określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Zgromadzenie parafjalne zwołuje na wniosek miejscowej rady parafjalnej, utworzonej zgodnie z prawem kanonicznym, miejscowy duszpasterz, który z urzędu na tem zgromadzeniu przewodniczy.

O terminie zgromadzenia parafjalnego duszpasterz obwieszcza z podaniem porządku dziennego zgromadzenia na dwa tygodnie przed terminem zapomocą dwukrotnego ogłoszenia podczas nabożeństwa głównego w niedzielę lub w dni świąteczne z ambony, zapomocą wywieszenia zawiadomienia na drzwiach kościelnych, oraz ewentualnie zapomocą dwukrotnego w odstęпах tygodniowych ogłoszenia w miejscowym czasopiśmie.

Art. 7. Zwyczajne składki nie mogą przewyższać rocznie 5% podstawy obliczenia, mogą być uchwalane na okresy nie dłuższe niż 5 lat i przeznaczone są na zasilenie fuuduszów, któremi rozporządza rada parafjalna.

Nałożenie składki zwyczajnej wyższej od przewidzianej w poprzednim ustępie może mieć miejsce w wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, i w razie stwierdzenia konieczności, wymaga zatwierdzenia, na wniosek Ordynarjusza, wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w porozumieniu z izbą skarbową.

Rada parafjalna zawiadamia pisemnie każdą z osób, wymienionych w art. 3, o wysokości składki i o terminie jej płatności, oraz przeprowadza pobranie składki.

Nie uiszczone w terminie składki ściągają przymusowo na wniosek rady parafjalnej zarządy gmin w trybie, przewidzianym w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. № 36, poz. 342).

Art. 8. Składkami zwyczajnemi zarządza rada parafjalna.

Art. 9. Do składek nadzwyczajnych stosują się analogiczne postanowienia art. 3, 4 i 5 z tem, że składki te użyte być mogą tylko na wydatki, związane z budową, przebudową i konserwacją

świętyń oraz innych budynków kościelnych, jak również na wydatki, związane z założeniem, urządzeniem i rozszerzeniem cmentarzy grzebalnych, gdy zwyczajne, przeznaczone dla tych celów, dochody kościelne okażą się nie wystarczające.

Składkę nadzwyczajną uchwała przedstawicielstwo, powołane zgodnie z art. 6 ustawy niniejszej.

Składki nadzwyczajne mogą być tylko jednorazowe, przy czym pobranie ich może być rozłożone na szereg lat.

Od obowiązku uiszczenia składki nadzwyczajnej zwolniony jest patron oraz inne osoby, obowiązane z mocy szczególnych przepisów do specjalnych stałych świadczeń na rzecz parafji, o ile udział patronacki lub roczna wartość tych świadczeń przewyższa kwotę składki, przypadającej w danym roku od wspomnianych osób; w przeciwnym razie osoby te obowiązane są do uiszczenia nadwyżki.

Udział patronacki wynosi ustaloną przez przepisy prawne część składki nadzwyczajnej.

Art. 10. Rada parafjalna, przedkładając przedstawicielstwu wniosek o uchwalenie składki nadzwyczajnej, obowiązana jest:

a) przedstawić umotywowaną potrzebę wydatków i cele, na które ma być użyta składka,

b) określić na podstawie przedstawionego kosztorysu wysokość projektowanej składki i ilości lat, w ciągu których składka ma być pobrana.

Art. 11. Do wykonania uchwały przedstawicielstwa o nałożeniu składki nadzwyczajnej powołany jest komitet wykonawczy.

Komitet wykonawczy składa się nie mniej niż z 3 i nie więcej niż z 6 członków, tyłuż zastępców oraz z miejscowego duszpasterza.

1/3 członków komitetu mianuje właściwy Ordynariusz, 2/3 członków wybiera przedstawicielstwo ze swego grona na okres trwania uchwalonych prac. Członkowie komitetu wykonawczego wybierają ze swego grona przewodniczącego, jego zastępcę, skarbnika i sekretarza.

Komitet wykonawczy układa budżet i plan robót, które mają być wykonane i których koszty mają być pokryte z uchwalonej składki nadzwyczajnej. Komitet wykonawczy przedstawia projekt budżetu i planu robót Ordynariuszowi, który zwraca się do właściwych władz państwowych o ich zatwierdzenie i czuwa nad ich wykonaniem.

Przewidziane roboty komitet wykonawczy może przeprowadzić we własnym zarządzie lub zlecić ich wykonanie osobie trzeciej.

Komitet wykonawczy jest upoważniony do skutecznienia wydatków jedynie na te cele, które zostały uchwalone przez przedstawicielstwo, oraz do zarządzania jedynie temi sumami, które wpływają ze składki nadzwyczajnej, jako też ewentualnie przekazanemi przez radę parafjalną na te cele.

Za zezwoleniem izby skarbowej w porozumieniu z wojewódzką władzą administracji ogólnej, wydanem na wniosek właściwego Ordynariusza, komitet wykonawczy może w wyjątko-

wych wypadkach zaciągać pożyczki do wysokości 3/4 uchwalonej składki nadzwyczajnej.

Działalność komitetu wykonawczego powinna być zgodna z ust. 2 i 3 art. XIV Konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Rzymie dnia 10 lutego 1925 r. (Dz. U. R. P. № 72, poz. 501), oraz wskazówkami prawa kanonicznego co do przepisów liturgicznych i sztuki kościelnej.

Art. 12. Przedstawicielstwo wybierane jest przez równe, tajne i bezpośrednie głosowanie. Prawo wybierania zależne jest od następujących warunków:

- a) obywatelstwo polskie,
- b) przynależność do Kościoła Katolickiego i danego obrządku,
- c) 24 lat ukończonych,
- d) opłacanie podatków w myśl art. 3.

Na czas postępowania upadłościowego, utraty praw obywatelskich, ubezwłasnowolnienia i kary więziennej prawo wybierania ulega zawieszeniu.

Przy wyborach rozstrzyga zwykła większość głosów; w razie równości głosów rozstrzyga los, który z kandydatów jest wybrany.

Art. 13. Członkiem przedstawicielstwa i komitetu wykonawczego tak z nominacji jak z wyboru może być każda osoba, posiadająca prawo wybierania, ukończonych 30 lat i korzystająca w pełni z praw cywilnych.

Prawo wybieralności nie przysługuje osobie, znanej z bezrzędu co do majątku lub ze złych obyczajów.

Mandat członka, względnie jego zastępcy, wygasa w razie utraty jednego z warunków, wymienionych w ust. 1.

Art. 14. Do kompetencji przedstawicielstwa w sprawie nałożenia składki nadzwyczajnej należy:

- a) uchwalanie zgodnie z art. 9 ust. 1 celów lub robót, na które składka nadzwyczajna ma być pobrana;
- b) uchwalanie wysokości składki nadzwyczajnej;
- c) określanie ilości lat, w ciągu których składka ma być pobrana;
- d) wybór 2/3 komitetu wykonawczego.

Uchwały przedstawicielstwa umieszczane być winny w protokóle, który po podpisaniu przez przewodniczącego i sekretarza przekazuje się komitetowi wykonawczemu.

Art. 15. Składka nadzwyczajna może być pobrana w ratach rocznych.

Uchwały przedstawicielstwa i komitetu wykonawczego o składce nadzwyczajnej wymagają zatwierdzenia, na wniosek Ordynariusza, wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w porozumieniu z izbą skarbową.

Nowa składka może być nałożona po spłaceniu składki poprzedniej.

Składkę nadzwyczajną pobiera komitet wykonawczy, który zawiadamia pisemnie każdą z osób, wymienionych w art. 3, o wysokości składki i o terminie jej płatności oraz przeprowadza

pobranie składki. Nie uiszczone w terminie składki ściągają przymusowo na wniosek komitetu wykonawczego zarządy gmin w trybie, przewidzianym w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342).

Art. 16. Postępowanie szczegółowe przy układaniu spisu członków zgromadzenia parafjalnego przy wymiarze i poborze składek, przy zatwierdzaniu uchwał w sprawie nałożenia składki nadzwyczajnej, przy ustalaniu planu robót i wydatków oraz właściwość władz państwowych określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Spraw Wewnętrznych. Zasady tego rozporządzenia będą uzgodnione z właściwą władzą duchowną.

Art. 17. Ustawa niniejsza uchyla wszystkie dotychczasowe przepisy, dotyczące pobierania podatków, względnie składek kościelnych, z wyjątkiem przepisów, określających wymiar udziału patrona (datku patronackiego), które do czasu nowego układu, przewidzianego w art. XXI Konkordatu, pozostają w mocy.

Sprawy, wszczęte na podstawie uchwał reprezentacyj gminnych i dozorów kościelnych w województwach poznańskim, pomorskim oraz na podstawie uchwał konkurencyjnych w województwach krakowskim, lwowskim, tarnopolskim i stanisławowskim powinny być zakończone w ciągu jednego roku od chwili wejścia w życie ustawy niniejszej zgodnie z przepisami prawnymi, które obowiązywały w tych województwach przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

Sprawy, nie zakończone w tym czasie, będą powierzone komitetom wykonawczym, przewidzianym w ustawie niniejszej.

Art. 18. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Skarbu.

Art. 19. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1934 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*

Kierownik Ministerstwa Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego: *B. Żongolłowicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Skarbu: *Jan Piłsudski*

Ustawa z dnia 17 marca 1932 r.

o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu.

Art. 1. 1) Ciała osób zmarłych, z wyjątkiem zmarłych na choroby zakaźne, nie mogą być chowane przed upływem 24 godzin od chwili zgonu.

2) Najpóźniej po upływie 72 godzin od chwili zgonu zwłoki

powinny być usunięte z mieszkania celem pochowania lub w razie odroczenia terminu pochowania celem złożenia w domu przedpogrzebowym lub kostnicy do czasu pochowania.

3) Zwłoki osób, zmarłych na choroby zakaźne, których wykaz ustala Minister Spraw Wewnętrznych, powinny być natychmiast po stwierdzeniu zgonu usunięte z mieszkania i pochowane w ciągu 24 godzin od chwili zgonu na najbliższym cmentarzu.

4) Wyjątki od terminów, w pkt. 2) i 3) oznaczonych, mogą być czynione jedynie po utrwaleniu zwłok za zezwoleniem powiatowej władzy administracji ogólnej.

5) Od chwili zgonu, aż do pochowania zwłoki powinny być przechowywane w taki sposób, aby nie mogły wywierać szkodliwego wpływu na otoczenie.

Art. 2. 1) Prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie: a) pozostały małżonek (ka), o ile nie jest w separacji, b) krewni zstępni, c) krewni wstępni, d) krewni boczni do 4-go stopnia pokrewieństwa, e) powinowaci w linii prostej do 1-go stopnia. Prawo pochowania osób wojskowych, zmarłych w czynnej służbie wojskowej, w stanie spoczynku i uczestników powstań narodowych, mają także właściwe władze wojskowe w myśl przepisów wojskowych. Prawo chowania osób duchownych wyznań, uznanych przez Państwo, przysługuje również właściwej władzy duchownej.

2) Powiatowe władze administracji ogólnej mogą przekazywać zakładom uniwersyteckim do celów naukowych zwłoki, nie pochowane przez rodzinę w rozumieniu ust. 1. Zaskarżenie decyzji władz administracyjnych nie wstrzymuje jej wykonania.

3) Zwłoki nie pochowane, względnie nie przekazane uniwersyteckim zakładom w myśl ust. 1 i 2, winny być pochowane przez gminę miejsca zgonu, o ile nikt inny nie weźmie tego obowiązku na siebie.

4) Obowiązek pochowania zwłok, określony w niniejszym artykule, nie wyklucza żądania zwrotu kosztów na podstawie innych ustaw.

5) Szczegółowe przepisy w zakresie, unormowanym w ust. 1 — 3, wydaje w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. 1) Zgon i jego przyczyna winny być ustalone przez lekarza, leczącego chorego w ostatniej chorobie.

2) W razie niemożności dopełnienia przepisów pkt. 1), stwierdzenie zgonu i jego przyczyny winno nastąpić w drodze oględzin, dokonywanych przez lekarza urzędowego danej gminy lub w razie jego braku przez inną osobę, powołaną do tych czynności przez władze gminne, przyczem koszty tych oględzin i wystawionego świadectwa nie mogą obciążyć rodziny zmarłego.

3) Sposób wykonania oględzin oraz kwalifikacje osób, które w braku lekarzy mogą być powoływane do wykonania oględzin, określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

4) Osoby, wymienione w ust. 1 i 2, stwierdzają zgon i jego przyczynę w sporządzonych w tym celu kartach zgonu. Karty

zgonu winny być wypełnione w dwóch dla każdego przypadku zgonu egzemplarzach według formularzy, których treść oraz sposób wypełnienia określa Minister Spraw Wewnętrznych.

5) Jeden z egzemplarzy karty zgonu ma służyć dla celów pochowania zwłok, drugi zaś dla celów statystycznych.

6) Pochowanie zwłok, bądź przekazanie ich władzom uniwersyteckim bez uprzedniego stwierdzenia zgonu i jego przyczyny w karcie zgonu w myśl przepisów niniejszej ustawy jest wzbronione.

7) Lekarze, stwierdzający zgon i jego przyczyny, obowiązani są udzielać powiatowej władzy administracji ogólnej na jej żądanie dla celów statystycznych wyjaśnień, odnoszących się do faktu zgonu i jego przyczyny. O ile zmarły pozostawał podczas ostatniej choroby pod opieką lekarską, wyjaśnienia winny również dotyczyć przebiegu tej choroby. Wyjaśnienia te stanowią tajemnicę urzędową i mogą być zużytkowane tylko dla celów statystycznych oraz w postępowaniu sądowym.

8) Opłaty pocztowe, związane z korespondencją lekarzy, udzielających wzmiankowanych wyjaśnień, pokrywane będą z budżetu państwowego.

9) Zarówno lekarz, jak i inna osoba, powołana do wykonywania oględzin zwłok (ust. 1 i 2), jeżeli przy dokonaniu tej czynności powezmą pewność lub uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu była choroba zakaźna, pedlegająca obowiązkowemu zgłoszeniu, lub przestępstwo, powinni zawiadomić o tem natychmiast w pierwszym przypadku najbliższą władzę gminną, w drugim zaś — właściwą sądową lub prokuratorską, albo najbliższy posterunek policji państwowej.

10) Zabrania się chowania bez zezwolenia władzy sądowej zwłok ludzkich, co do których istnieje pewność lub zachodzi uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu było przestępstwo. Jeśli postępowanie karne zostało wszczęte, pochowanie jest dopuszczalne tylko za zezwoleniem władzy sądowej.

Art. 4. 1) Zwłoki ludzkie mogą być pochowane przez złożenie w dołach ziemnych, w grobach murowanych lub katakumbach kościelnych lub cmentarnych (art. 5, 6, 7, 9 i 10) i zatopienie w morzu (art. 13).

2) Przenoszenie lub przewożenie zwłok w otwartych trumnach jest wzbronione.

3) Doły ziemne i groby murowane, przeznaczone do składania zwłok i szczątków ludzkich, mogą się znajdować tylko na cmentarzach, katakumby na cmentarzach lub pod kościołami.

4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, określa wyjątki od zasad, ustalonych w niniejszym artykule, oraz ustala szczegółowy sposób stosowania postanowień niniejszej ustawy do tych wyjątków.

Art. 5. 1) Cmentarze powinny znajdować się na ogrodzonym terenie, odpowiednim pod względem sanitarnym.

2) Na każdym cmentarzu ma być dom przedpogrzebowy lub kostnica, które służą:

- a) do składania ciał osób zmarłych do czasu pochowania ich,
- b) do wykonywania obrzędów rytualnych,
- c) do wykonywania oględzin sądowo-lekarskich i sanitarno-policyjnych zwłok ludzkich.

3) Domy przedpogrzebowe lub kostnice mają być założone na wszystkich cmentarzach w przeciągu lat pięciu od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

4) Szczegółowe przepisy określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6. 1) Zakładanie, rozszerzanie i zamykanie cmentarzy, jako też ich utrzymanie i zarządzanie niemi jest prawem i obowiązkiem gminy, bądź utworzonego w tym celu związku gmin, o ile obowiązek ten dla jednej gminy jest zbyt uciążliwy lub utrudniony. O zakładaniu, rozszerzaniu i zamykaniu cmentarzy przez związki gmin decydują powiatowe władze administracji ogólnej po wysłuchaniu opinii wydziału powiatowego.

2) Uprawnienia, wymienione w ust. 1, przysługują w ramach obowiązujących przepisów również uznanym przez Państwo związkom religijnym i innym wyznaniowym osobom prawnym i instytucjom wojskowym. Prawa Kościoła Katolickiego do zakładania, rozszerzania, zamykania, jako też zarządzania i utrzymywania swych cmentarzy określa art. XVII Konkordatu, zawartego ze Stolicą Apostolską w dniu 10 lutego 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 501).

3) Za korzystanie z cmentarzy i urządzeń cmentarnych mogą być przez związki religijne i inne osoby prawne, do których cmentarze należą, pobierane opłaty na cele, określone w ust. 1. Na cmentarzach gminnych opłaty te podlegają zatwierdzeniu władzy, sprawującej nadzór nad gminami w sprawach finansowych. Wszelkie wydatki gmin, związane z wykonaniem obowiązków, wynikających z niniejszej ustawy, a nie pokryte z wyżej wspomnianych opłat, pokrywają gminy w sposób, przewidziany dla innych wydatków gminnych. W przypadku braku odpowiednich funduszy na założenie cmentarza gminnego wojewoda, z którym w tym względzie współdziała z głosem stanowczym wydział wojewódzki, może odroczyć termin wykonania tego obowiązku na okres, który uzna za konieczny. Opłaty, pobierane na cmentarzach związków i osób prawnych, wymienionych w ust. 2, wyznaczają właściwe naczelne organa tych związków lub osób. Opłaty te podlegają zatwierdzeniu przez wojewódzką władzę administracji ogólnej, o ile są wyższe od opłat, ustalonych dla najbliższego cmentarza gminnego, lub o ile inne przepisy prawne nie normują tej sprawy w sposób odmienny.

4) W razie konieczności zajęcia pod cmentarz gruntów państwowych Radzie Ministrów przysługuje prawo odstąpienia tych gruntów, o ile wartość poszczególnych obiektów nie przekracza 100.000 złotych, w drodze sprzedaży, czy zamiany, lub bezpłatnie.

5) Grunty, potrzebne na cele cmentarne, mogą być nabyte na zasadach, określonych w obowiązujących przepisach o wy-

właszczeniu nieruchomości na potrzeby urządzeń użyteczności publicznej, a w województwach krakowskim, lwowskim, tarnopolskim i stanisławowskim z zastosowaniem ustawy z dnia 18 lutego 1878 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 30).

Art. 7. 1) Wybór miejsca na założenie lub rozszerzenie każdego cmentarza, jako też zamknięcie cmentarza gminnego podlega uprzedniemu zatwierdzeniu powiatowej władzy administracji ogólnej, jeśli zaś chodzi o cmentarze gmin, wydzielonych z powiatów, wojewódzkiej władzy administracji ogólnej. Władze te sprawują również nadzór nad przestrzeganiem przez organa, uprawnione do zarządu cmentarzami, przepisów niniejszej ustawy i zarządzeń, wydanych na jej podstawie.

2) Jeżeli zajdzie potrzeba ze względów publicznych, władze wymienione w ust. 1, winny z własnej inicjatywy zarządzić otwarcie lub rozszerzenie cmentarza gminnego na koszt gminy, do tego obowiązanej, o ile gmina na wezwanie tego nie uczyni. Też władzy przysługuje prawo zamykania cmentarzy. Prawo zamykania cmentarzy wyznaniowych ze względów użyteczności publicznej przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z zastrzeżeniem stosowania do cmentarzy rzymsko-katolickich postanowień art. VI i XIV, zdanie pierwsze, Konkordatu.

Art. 8. 1) Zwłoki ludzkie i ich szczątki muszą być przyjęte do pochowania na cmentarz gminny w obrębie gminy miejsca zgonu, zaś na cmentarzach innych osób prawnych mogą być chowane jedynie za zgodą zarządów tych cmentarzy z zastrzeżeniem przepisów art. 15 ust. 1 niniejszej ustawy.

2) W razie braku cmentarza w gminie miejsca zgonu, zwłoki i ich szczątki, o ile nie zostaną pochowane na cmentarzu wyznaniowym, winny być przewiezione do najbliższego cmentarza gminnego, gdzie muszą być przyjęte do pochowania.

Art. 9. 1) Użycie terenu cmentarnego po zamknięciu cmentarza na inny cel nie może nastąpić przed upływem 50 lat od chwili ostatniego pochowania zwłok na cmentarzu. Po upływie powyższego terminu użycie terenu cmentarnego na inne cele jest dopuszczalne, lecz bez uszkodzenia pamiątek wartości historycznej lub artystycznej; pamiątki takie mogą być przeniesione na odpowiednie miejsce za zezwoleniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

2) Za zezwoleniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej teren cmentarny może być w przypadkach wyjątkowej potrzeby ze względów użyteczności publicznej użyty na inny cel przed upływem terminu, określonego w ust. 1, a to w drodze porozumienia z właścicielami cmentarza, zaś w razie niedojścia do porozumienia stosownie do przepisów o wywłaszczeniu na cele użyteczności publicznej (art. 6 ust. 5).

3) Przy zmianie przeznaczenia terenu cmentarnego szczątki zwłok, znajdujące się na tym terenie, winny być przeniesione na inny cmentarz na koszt nabywcy terenu starego cmentarza.

Art. 10. 1) Grób nie może być użyty do ponownego chowania przed upływem lat 20.

2) Po upływie lat 20 ponowne użycie grobu do pochowania nie może nastąpić, jeżeli jakakolwiek osoba zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiści opłatę, przewidzianą za pochowanie zwłok, stosownie do postanowienia art. 6 ust. 3. Zastrzeżenie to ma skutek na dalszych lat 20 i może być odnawiane.

3) Przepis powyższy nie ma zastosowania do chowania przed upływem powyższego terminu w grobach murowanych, przeznaczonych do pomieszczenia zwłok więcej niż jednej osoby.

4) Dozwolone są umowy, przedłużające termin, przed upływem którego nie wolno użyć grobu do ponownego pochowania.

5) Niezależnie od powyższych przepisów jest zabronione użycie do ponownego pochowania grobów, mających wartość pamiątek historycznych (ze względu na swą dawność lub osoby, które są w nich pochowane, lub zdarzenia, z którymi mają związek), albo wartość artystyczną.

6) Prawa, nabyte przed wejściem niniejszej ustawy w życie, a wynikające z dalej idących zobowiązań zarządu cmentarnego, pozostają nieuruszone.

Art. 11. 1) Przewożenie zwłok i szczątków w granicach Rzeczypospolitej na odległość nie więcej niż 30 klm., a na obszarze gminy, w której nastąpił zgon, bez względu na odległość, może być dokonywane bez uzyskania specjalnego zezwolenia.

2) Przewożenie zwłok w obrębie Rzeczypospolitej na odległość dalszą, przewożenie koleją i statkami na wszelką odległość, a również wywożenie poza granice Rzeczypospolitej może być uskutecznione jedynie po uzyskaniu zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce zgonu.

3) Na sprowadzenie zwłok i szczątków z obcego państwa należy uzyskać zezwolenie powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce, w którym zwłoki i szczątki mają być pochowane.

4) W przypadkach śmierci wskutek chorób zakaźnych, których wykaz ustala Minister Spraw Wewnętrznych, zezwolenie na przewóz zwłok (ust. 1, 2 i 3) nie może być udzielone przed upływem dwóch lat od chwili zgonu. Wyjątki od tej zasady mogą być czynione przez Ministra Spraw Wewnętrznych, który uprawnienia swe w tym względzie przekazać może wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Art. 12. 1. Ekshumacja zwłok może być dokonana:

- a) na umotywowaną prośbę rodziny lub otoczenia osoby zmarłej za zezwoleniem powiatowej władzy administracji ogólnej;
- b) na zarządzenie władzy sądowej w trybie przewidzianym przez prawo;
- c) z polecenia powiatowej władzy administracji ogólnej w razie podejrzenia, że śmierć nastąpiła z powodu choroby zakaźnej, nie stwierdzonej za życia;
- d) na mocy postanowienia powiatowej władzy administracji ogólnej w razie zajęcia terenu cmentarnego na inny cel.

2) W przypadkach, wymienionych pod d), zwłoki, jako też ich szczątki powinny być pochowane na nowo w innym miejscu.

W przypadkach wywłaszczenia terenu cmentarnego koszty ekshumacji i przeniesienia ponosi ta osoba, na rzecz której teren cmentarny został wywłaszczony.

3) Zwłoki osób, zmarłych na choroby zakaźne, których wykaz ustala Minister Spraw Wewnętrznych, nie mogą być ekshumowane w przypadkach, przewidzianych w ust. 1 lit. a), przed upływem dwóch lat od dnia zgonu.

4) Pozwolenia na ekshumacje, jako też na przewóz zwłok ludzkich podlegają na rzecz skarbu Państwa opłatom, których wysokość określa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 13. 1) Ciała osób zmarłych na okrętach, będących na pełnym morzu, powinny być chowane przez zatopienie w morzu zgodnie ze zwyczajami morskimi. Wszakże w przypadkach, kiedy okręt może w przeciągu 24 godzin przybyć do portu, objętego programem podróży, należy zwłoki przewieźć na ląd i tam je pochować.

2) Wyjątki od powyższych przepisów mogą być czynione przez kapitana okrętu z uwzględnieniem wskazań sanitarnych i wojskowych, jeżeli chodzi o okręty wojenne lub inne, używane do celów wojskowych.

Art. 14. 1) Naruszenie przepisów niniejszej ustawy, jak również rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, ulega w drodze administracyjnej karze aresztu do 6-ciu tygodni i grzywny do 500 złotych, lub jednej z tych kar.

2) Karze tej ulegną również osoby, zachowujące się na cmentarzu w sposób ni licujący z powagą miejsca, albo też osoby, wykonywające lub usiłujące wykonać na cmentarzu wbrew wyraźnemu zakazowi jego zarządu czynności, sprzeciwiające się w sposób widoczny charakterowi cmentarza lub jego wyłącznemu przeznaczeniu dla danego wyznania, o ile czyny te nie noszą cechy przestępstwa, karalnego wedle innych obowiązujących przepisów karnych. Postanowienie niniejsze nie dotyczy czynności urzędowych organów publicznych.

Art. 15. 1) Właściwe organa związków religijnych i wyznaniowych osób prawnych, wymienionych w art. 6 ust. 2, wydają zarządzenia, dopuszczające na okres pięcioletni po wejściu w życie niniejszej ustawy przyjmowania na te cmentarze także zwłok osób, nie należących do tego wyznania, dla którego cmentarz jest przeznaczony, jeżeli w promieniu 30 klm. od miejsca zgonu niema cmentarza gminnego lub odpowiedniego wyznaniowego, lub też cmentarza opuszczonego, uznanego przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej za nadający się do grzebania zwłok.

2) Bliższe szczegóły, dotyczące sprawy, objętej niniejszym artykułem, określa rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 16. Zastosowanie przepisów, zawartych w art. 3 ust. 4 i 5 niniejszej ustawy, o ile przepisy te dotyczą stwierdzenia

zgonu i jego przyczyny, w przypadkach, gdy zmarły nie pozostawał w ostatniej chorobie pod opieką lekarza, następować będzie w gminach, nie posiadających lekarza urzędowego, w miarę wyznaczania innych osób, powołanych do oględzin zwłok. Zastosowanie tych przepisów winno nastąpić jednakże przed upływem lat 3 od ogłoszenia niniejszej ustawy.

Art. 17. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a co do art. 6 ust. 4 i art. 12 ust. 4 także z Ministrem Skarbu.

Art. 18. 1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego, w sześć miesięcy od dnia, następującego po ogłoszeniu.

2) Z chwilą wejścia w życie postanowień niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy prawne w sprawach, tą ustawą unormowanych.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Kierownik Ministerstwa Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego: *B. Żongółłowicz*

Minister Skarbu: *Jan Piłsudski*

(Na mocy art. 44 Konstytucji. Dziennik Ustaw № 35, 25 kwietnia 1932 roku.)

K r o n i k a.

Czynności Biskupie.

J. E. Ks. Biskup Ordynariusz dnia

- 24.IV. dokonał uroczystego poświęcenia schroniska dla nauczycielek im. Wiktorji Michelisowej przy ul. Archidjakońskiej 7 w Lublinie, oraz z tej okazji do zebranych przemówił.
- 25.IV. wyjechał do Warszawy na konferencję biskupiej komisji prawnej.
- 3.V. odprawił nabożeństwo na intencję Ojczyzny i był na defiladzie.
- 8.V. był na zebraniu Sodalicji Pań pod wezwaniem św. Teresy od Dzieciątka Jezus.
- 14.V. wyjechał do Biłgoraja i do Puszczy Solskiej.
- 15.V. dokonał konsekracji kościoła w Puszczy Solskiej, przy czem celebrował sumę, wygłosił kazanie i wybierzmował 1284 osoby.
- 16.V. odbył wizytację parafji rano w Soli, a po południu w Majdanie Księżpolskim oraz wybierzmował około 600 osób.

J. E. Ks. Biskup Sufragan dnia

15.V. celebrował Sumę pontyfikalną w Katedrze.

16.V. bierzmował w Katedrze.

List pasterski J. E. ks. kard. Hlonda. List pasterski J. Em. Kard. Hlonda „O chrześcijańskie zasady życia państwowego“ można nabyć w księgarni św. Wojciecha.

Wykaz rekolekcyj na terenie m. Lublina. W czasie Wielkiego Postu odprawiono w Lublinie 40 seryj rekolekcyj. Z tej liczby na starsze społeczeństwo przypada 16, na młodzież akademicką jedna serja, reszta zaś na młodzież gimnazjalną i szkół powszechnych.

Misje w Garbowie. W pierwszej połowie kwietnia b. r. w Garbowie odbyły się dziesięciodniowe misje. Misje prowadzone były przez niezrównanych w tym względzie OO. Redemptorystów z Mościsk. (Ks. Szrant, Ks. Majgier i Ks. Hącia). Frekwencja była olbrzymia. Ojcowie pracowali na ambonie i w konfesjonale od godz. 5^{1/2} rano do godz. 8 wieczorem. W czasie tych świętych ćwiczeń do spowiedzi przystąpiły tysiące, do komunji św. przeszło 10.000 ludzi. Zakończenie misji zaszczycił i ukoronował swoją obecnością Najdostojniejszy Pasterz Ks. Biskup Fulman, który do zgromadzonych przemówił i niebierzmowanym udzielił sakramentu bierzmowania.

Misje w Michowie. W dniach od 10 do 14 kwietnia odbywały się w Michowie misje, renowacje, prowadzone przez OO. Redemptorystów z Mościsk. Głosili nauki O. Majgier i O. Hącia. Frekwencja wiernych była bardzo liczna. Do sakramentu pokuty przystąpiło w parafji michowskiej 3.675 osób, komunij świętej rozdano przeszło 4.000 osobom.

Misje powyższe niejedną duszę połączyły nanowo z Kościołem i są znakiem, że wśród ludu nie jest jeszcze tak źle z przekonaniami religijnymi.

Zjazd delegatów Sodalicyj Marjańskich szkół średnich męskich. W dniu 15 maja obradował w Lublinie zjazd delegatów Sodalicyj Marjańskich szkół średnich męskich z diecezji lubelskiej. Miłe powitanie i przyjęcie zorganizował gościom ks. prał. Fl. Krasuski. Zjazd rozpoczął się nabożeństwem w kaplicy uniwersyteckiej. Na sali powitali przybyłych przedstawiciele organizacyj katolickich z ks. Rektorem Uniwersytetu na czele.

Z księży prefektów wzięli udział Ks. H. Cybulski, Ks. Aleksander Miszczuk, ks. Mieczysław Miszczuk i ks. St. Ciołek. Z lubelskich księży prefektów tylko ks. dr. Czesław Nowicki.

Zjazd powziął szereg rezolucyj, mających za cel wzmocnić życie sodalicyjne na terenie szkoły i uczynić ten ruch jeszcze pożyteczniejszym dla dobra szkoły.

Kongres Eucharystyczny w Dublinie. Uzupełnienie. Organizatorzy pielgrzymki polskiej na Kongres Eucharystyczny do stolicy Irlandji, ojczyzny św. Patryka, odnieśli wielki sukces. Uzyskali dla pielgrzymów polskich polski statek „Premjer“, który zawiezie ich do Dublina przez Londyn, a w drodze powrotnej zatrzyma się w jednym z północnych portów francuskich, żeby umożliwić pątnikom polskim złożenie hołdu św. Teresie w Lisieux i zwiedzenie kościołów Paryża.

W pielgrzymce, która wyruszy z Gdyni w dniu 15 czerwca, bierze liczny udział nasze duchowieństwo.

Dzięki zamianie drogi lądowej na drogę morską uczestnicy pielgrzymki na Kongres Eucharystyczny w Dublinie zyskują bardzo wiele. Statek „Premjer“, chociaż nie jest olbrzymem transatlantyckim, to jednak posiada wszystkie wygody i dzięki solidnej budowie zapewnia na morzu pełne bezpieczeństwo. Chociaż ze względu na kabiny istnieć będzie podział na klasy, to jednak nawet pasażerowie klasy trzeciej będą mieli wolny wstęp do wszystkich salonów statku, a jedzenie będzie dla wszystkich pasażerów wspólne, mianowicie wszyscy będą obsługiwani przez kuchnię pierwszej klasy.

Śpieszne zgłoszenia celem wzięcia udziału w pielgrzymce należy skierować jeszcze do 25 maja br. do Kancelarii Prymasa Polski, Ostrów Tumski I. Koszta podróży wraz z całkowitem utrzymaniem i t. d. (bez paszportu ulgowego i potrzebnych wiz) wynoszą 650 zł. Wpisowe wraz z I ratą wpłaty (razem 300 zł) należy wpłacać na konto P. K. O. 200.800 pielgrzymka polska do Dublina.

Zaznaczyć jeszcze należy, że uczestnicy pielgrzymki korzystać będą z ulgowych paszportów, które jak wiemy są dzisiaj dostępne tylko dla nielicznych.

Z Misyjnego Związku kleru diecezji lubelskiej. W roku bieżącym do Związku Misyjnego wnieśli roczne członkowskie opłaty (5 zł.) J.E. ks. Biskup Ordynariusz M. L. Fulman, J.E. ks. Biskup Sufragan A. Jełowicki, ks. ks. prał. L. Kwiek, kan. F. Jankowski, A. Pajdowski, S. Witkowski, E. Nowosielski, F. Szeleźniak, P. Dziubiński, J. Michalewski, J. Rzędowski, J. Telakowski, W. Depczyński, P. Gintowt, Z. Ochalski, A. Kotyło, W. Jędruszak, J. Mróz, kan. E. Krzywicki, J. Żyszkiewicz, P. Stodulski, F. Biały, W. Kopeć, S. Kubicki, J. Samolej, T. Barwa, F. Gąsiorowski, A. Kazanecki, J. Cieślik, W. Grosz, F. Supryn, W. Zalewski, kan. C. Koziolkiewicz, W. Samolej, W. Sołuba, W. Matraszek, A. Czamarski, L. Zezuliński, B. Bednarski, J. Ołdak, A. Neczyński, W. Bargieł, S. Redas, S. Wolski, Wł. Goral.

Jednocześnie do niniejszego numeru „Wiadomości“ załącza się odezwę Prezesa Związku Misyjnego Duchowieństwa w Polsce w sprawie Ogólno Krajowego Zjazdu Członków Związku z prośbą o łaskawe zwrócenie na nią uwagi.

Odezwa do Przewielebnego Duchowieństwa. Stowarzyszenie „Pomoc Oświatowa dla Polaków we Francji“, jak sama nazwa wskazuje, zajmuje się szerzeniem zdrowej oświaty wśród naszych Rodaków na wychodźstwie francuskim przez zakładanie bibliotek, urządzenie kursów dla działaczy społecznych, przygotowywanie odczytów i całych programów na różne uroczystości i obchody.

W pracy swej odczuwa „Pomoc Oświatowa“ szczególnie brak książek polskich nadających się do zakładania bibliotek i powiększania już istniejących na terenie Francji.

Na zakup nowych książek „Pomoc Oświatowa“, opierająca się tylko na składkach swych członków nie ma pieniędzy. Pieniądzy brak również i w Polsce — o tem wiemy dobrze. Znajduje się jednak w Polsce wiele książek, które po przeczytaniu nie przedstawiają już wielkiej wartości i leżą bezużytecznie.

Książki te zebrane i odesłane do „Pomocy Oświatowej we Francji“ oddadzą wielką usługę nie tylko Polakom na wychodźstwie, ale pośrednio i całej Polsce, bo uchronią niejednego z jej obywateli od zgubnych wpływów i przyczynią się do większego uświadomienia narodowego i urobienia naszej emigracji.

Z tego to powodu Zarząd Główny Pomocy Oświatowej, znając wielką życzliwość Najdostojniejszego Episkopatu Polskiego, zwraca się do Przewielebnego Duchowieństwa z gorącą prośbą, aby zechciało łaskawie zbierać książki u siebie, swych znajomych, wśród nauczycielstwa, młodzieży szkolnej, po dworach, bibliotekach, księgarniach i przesłać je do „Pomocy Oświatowej“ w Lille, 26, rue Valmy (Francja).

Wierząc w pomyślny wynik zbiórki książek dla wychodźstwa polskiego we Francji, Zarząd Główny „Pomocy Oświatowej“ już naprzód zasyła Przewielebnemu Duchowieństwu i wszystkim życzliwym ofiarodawcom serdeczne podziękowanie staropolskiem „Bóg zapłać“, za polską książkę, za polskie drukowane słowo.

Za Zarząd Główny Pomocy Oświatowej we Francji:

Ks. Wł. Wyderka, Cz. Bystron.

Z pracy Chrześcijańskich Związków Zawodowych. Praca w Ch. Z. Z. po wojnie w Lublinie rozpoczęła się w roku 1929. Nie była ona prowadzona systematycznie, gdyż nie było stałych pracowników, a tylko ludzie dobrej woli, o ile im czas i warunki pozwalały. Zaznaczyli się w tym czasie p. rejent Smólski, ks. prał. Ant. Szymański, p. St. Bryła, p. pułk. Garnczarski, p. K. Turowski, p. St. Jaroszyński. W roku 1930 w charakterze asystenta kościelnego wchodzi do Związków ks. Z. Surdacki, w roku 1931 obejmuje stanowisko sekretarza p. St. Musiałek — pracujący przedtem we Włocławku, a ostatnio w Radomiu. Od chwili przybycia p. Musiałka praca w Związkach już jest systematyczna i ciągła, a przez to samo poważnie zaznaczająca się na terenie miasta Lublina.

Właśnie 10 kwietnia jeden z odłamów tej pracy Związek Dozorców Domowych obchodził uroczystość poświęcenia sztandaru. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w Katedrze, odprawionem przez ks. Wł. Krawczyka z kazaniem ks. Jana Dąbrowskiego. Na nabożeństwie, a potem na sali w kino „Uciecha“, byli przedstawiciele organizacyj zawodowych z Warszawy i Lublina, oraz przedstawiciele pracy z panem Inspektorem inż. Rozenem na czele. Referaty wygłosili p. Fr. Urbański n. t. „Chrz. Związki Zawodowe jako jedyny czynnik obrony świata pracy“ i p. Jasik, prezes Związku Robotników Niefachowych.

Wakacje Społeczne w Kuźnicach. „Wakacje Społeczne“ mają na celu ułatwienie wyjazdu grupami w góry w okresie wakacyjnym kształcącej się młodzieży żeńskiej i osobom pracującym, zrzeszonym w organizacjach katolickich. Na „Wakacjach Społecznych“ podany będzie przez osoby fachowe cykl wykładów, przygotowujących do pracy społecznej w Akcji Katolickiej. Wykłady, najczęściej w formie rozmowy lub pogadanki, odbywać się będą na świeżem powietrzu, w lesie, lub na wycieczkach; będzie ich przeciętnie dwa dziennie. Treść wykładów zastosowana do potrzeb i życzeń danej grupy wakacjonistek; obracać się będzie w zakresie zagadnień religijnych, społecznych, higieny i t. p.

„Wakacje Społeczne“ dla członkiń katolickich organizacyj odbywać się będą w jednym z najpiękniejszych zakątków naszego kraju, w Kuźnicach koło Zakopanego, pod kierunkiem Stowarzyszenia Chrześcijańsko-społecznego Matki Boskiej Dobrej Rady, w Szkole Domowej Pracy Kobiet, od 1-go czerwca do końca września. Każda serja będzie trwać 2—4 tygodni, a mianowicie:

1) dla osób pragnących przygotować się do pracy w szeregach Akcji Katolickiej w dniach 1—15 czerwca. W tym okresie omawiane będą podstawowe zagadnienia etyczno-społeczne na podstawie encyklik papieskich, metodyka pracy oświatowo-wychowawczej w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej oraz opieka społeczna.

2) dla członkiń Patronatów S. M. P. od 16 czerwca do 1-go lipca, od 3-17 i od 18- 31 lipca. W okresie tym dyskutowane będą następujące tematy: praca nad wytwarzaniem elity, różne metody prowadzenia pogadank, organizowanie rekolekcji zamkniętych i półzamkniętych, prowadzenie bibliotek, organizowanie kursów gospodarczych, wychowawcza rola zabaw i t. p.

3) dla studentek szkół wyższych — w sierpniu (Specjalne ogłoszenia zostaną podane później).

Kandydatki na „Wakacje Społeczne“ mogą się zgłaszać za pośrednictwem zarządów organizacyj, do których należą, te zaś ze swej strony prześlą zawiadomienia, ile członkiń przysyłają, pod adresem: Zarząd Szkoły Domowej Pracy Kobiet, Kuźnice, poczta Zakopane.

Koszta pobytu, opłacane zgóry, wynoszą 5 zł. dziennie od osoby.

Ogólnopolski Zjazd delegatek Sodalicyj Marjańskich Szkół Średnich w Częstochowie. Program Zjazdu:

Pierwszy dzień Zjazdu — Piątek, dnia 1 lipca:

Godz. 14.30 w „Starym Refektarzu“ na Jasnej Górze — Zebranie Księży Moderatorów.

Godz. 15.00 w sali „Panoramy“: Zebranie Sodalisek.—Temat: „Bądź koleżeńska!“

Godz. 17.30 w kaplicy Matki Boskiej na Jasnej Górze: Nabożeństwo inauguracyjne.

Godz. 18.00 w sali „Panoramy“: Uroczystość Dziesięciolecia.

Godz. 19.15 w pensjonatach: Wieczera.

Godz. 20.15 na Wałach Jasnogórskich przed „Szczytem“: Złożenie hołdu Królowej Nieba.—Odnowienie ślubów sodalicyjnych przed Cudownym Obrazem w kaplicy Matki Boskiej.

Drugi dzień Zjazdu — Sobota, dnia 2 lipca.

Godz. 7.00 w kaplicy Matki Boskiej: Msza św. i wspólna Komunja św.

Godz. 8.00 w pensjonatach: Śniadanie.

Godz. 9.30 w sali „Panoramy“ Zebranie plenarne—Referat: „W służbie Królowej“.—Przyjęcie rezolucji.

Godz. 11.00 w kaplicy Matki Boskiej: Nabożeństwo dziękczynne.

Regulamin Zgłoszeń: 1) Przew. Ks. Prof. Sobański, Częstochowa, Aleja Trzecia 60.

2) Dwie tylko delegatki wysyła każda Sodalicyja. Więcej nie można.

3) Termin zgłoszenia delegatek upływa dnia 25 maja. Zgłoszeń późniejszych nie uwzględnia się.

4) Trzeba napisać imię, nazwisko, adres delegatki — oraz miejscowość i szkołę.

5) Na koszt utrzymania i mieszkania delegatki — oraz inne wydatki — wysyła się pod wyżej podanym adresem 10 zł. (dziesięć złotych) za każdą delegatkę. (Na odcinku przekazu podać nazwiska delegatek, za które się płaci). Kwota winna wpływać najpóźniej 25 maja!

6) Legitymację i oznakę zjazdową oraz adres pensjonatu, w którym się zamieszka, otrzymają delegatki po wysłaniu zgłoszenia i kwoty — najpóźniej dnia 15 czerwca.

7) Koc, poduszkę, prześcieradło winny delegatki zabrać z sobą.

8) Godzinę przyjazdu donieść Komitetowi.

9) Do spowiedzi św. przystąpić już przed wyjazdem.

10) Nieprzestrzeganie 1, 3 i 5 pozbawia prawa uczestniczenia w Zjeździe.

Przewielebni Księża Moderatorzy zgłoszą osobno swój przyjazd Ks. Prof. Sobańskiemu.

Ks. Józef Gumieniczek.

Z ruchu emigracyjnego.

W sprawie paszportów emigracyjnych. W związku z wydaniami rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej oraz Min. Skarbu w porozumieniu z Min. Spraw Wewnętrznych (Dz. U. Nr. 38 z dn. 7. 5. 32) w sprawie opłat za paszporty na wyjazd zagranicę, Syndykat Emigracyjny wyjaśnia, że paszporty emigracyjne, wydawane na zasadzie zezwoleń Ekspozytur Urzędu Emigracyjnego lub Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy (do krajów kontynentalnych) wystawiane są nadal bezpłatnie. Również prolongaty paszportów emigracyjnych dokonywane są bezpłatnie.

W sprawie legalizowania metryk do Stanów Zjednoczonych. Konsulat Amerykański w Warszawie wymaga od emigrantów, zgłaszających się po wizy, przedstawienia rozmaitych dokumentów, które ściśle są podawane przez Konsulat na kartach wstępu. Syndykat Emigracyjny zwraca uwagę, że metryki urodzenia muszą być poświadczone przez starostwo z zaznaczeniem, iż dana metryka została wystawiona przez osobę do tego upoważnioną t. j. zgodnie z właściwym prawem polskim.

Ponieważ niektóre starostwa poświadczały tylko autentyczność podpisów i pieczęci urzędników Stanu Cywilnego, Min. Spraw Wewnętrznych okólnikiem № 54 (AC. 27-a-1/2) z dn. 22 kwietnia r. b. do Wojewodów stwierdziło, iż nie widzi przeszkód, aby powiatowe władze administracji ogólnej zaopatrywały metryki w t. zw. wielką klauzulę legalizacyjną.

Ze „Spójni“. 1. Zarząd „Spójni“ złożył podziękowanie ks. kan. Janowi Władzińskiemu, długoletniemu prezesowi i gospodarzowi tej placówki. Realizując uchwałę Walnego Zebrania przesłał mu na piśmie mianowanie go honorowym członkiem Zarządu i podziękowanie za owocne prace dla dobra „Spójni“.

2. Zebrania odczytowe. Stosownie do postanowienia odbywają się w lokalu „Spójni“ na Ogrodowej o godz. 5 pp. towarzyskie czwartkowe zebranie odczytowe.

Biblioteka Diecezjalna. Dnia 28 kwietnia omawiano wnioski dekanatu biłgorajskiego o założeniu diecezjalnej biblioteki. Po przedstawieniu sprawy przez ks. Wł. Gorala i ożywionej dyskusji ustalono następujący porządek w realizacji: Zarząd „Spójni“ zwraca się do XX. Dziekanów, a przez nich do XX. Proboszczów, by zechcieli ofiarować nieco z kosztowniejszych książek na ten cel, oraz, by w przyszłości zapisywano biblioteczeki — na bibliotekę diecezjalną. Po otrzymaniu książek w drodze darowizny przystąpi się do kompletowania księgozbioru na drodze zakupu.

Książki będą z dziedziny duszpastersko-społecznej. Zrealizować bibliotekę diecezjalną, to zrealizować pragnienia licznych kapłanów, a przede wszystkim Naszego Arcypasterza, który niejednokrotnie zachęcał nas do tej roboty.

Ogólnopolski Związek Kapłanów. Zebranie

z dnia 12 maja było poświęcone wnioskowi ks. prob. Ludomira Tutlisa z Czulczyc o założenie Ogólnopolskiego Związku Kapłanów. Sprawę przedstawił ks. Wł. Goral. Prelegent przedstawił statut, napisany przez ks. Tutlisa, następnie głosy kapłanów z różnych diecezji w tej sprawie, a wreszcie pewne racje, które przemawiają za organizacją tego rodzaju.

Mianowicie organizacja tego rodzaju byłaby łącznikiem duchowieństwa całej Polski. Uświadamiałyby nam i zaznajamiałyby nas z pracami, poczynaniami, projektami na niwie duszpasterskiej. Rzuciłyby niejednemu nową myśl, pouczyłyby niektórych, ujednostajniłyby naszą pracę.

Przykładem użyteczności organizacji tego rodzaju jest Związek Zakładów Teologicznych, który naprawdę współpracuje z naszymi Pasterzami i szerzy dobro dla Kościoła.

Wreszcie hasło A. K-iej również przemawia za utworzeniem czegoś, co by łączyło kapłanów, pozwalało im się gromadzić i omawiać potrzeby z życia duszpastersko-społecznego. Bowierną pewną jest rzeczą, że bez ujednostajnienia poglądów na taką czy inną kwestję, bez pogłębienia i porównania doświadczeń w takiej czy innej sprawie, bez osobistego jakby przeżywania jakiegoś problemu, człowiek z mniejszym przekonaniem i zapałem zabiera się do urzeczywistnienia tego czegoś. Nie bez głębszej myśli trzeba przechodzić koło tego zjawiska, zapisanego w Dziejach Apostolskich i u uczniów apostolskich: „Episcopi cum presbyterio et diaconis“.

W dyskusji niektórzy podkreślali, by może zwrócić uwagę na sprawę ekonomiczną i na tem podłożu myśleć o złączeniu. Odpowiada to myślom kapłanów diecezji włocławskiej, którzy w tej sprawie zwrócili się do swego księdza Biskupa.

Dlatego też zebrani również wyrazili życzenie, by zwrócić się do J. E. Księdza Biskupa, przedstawić Mu projekt i prosić, by zechciał nim zainteresować Najprzew. Episkopat.

Setna rocznica urodzin Ks. Biskupa Jaczewskiego i Bank Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta“. Na zebraniu 19 maja zajmowano się setną rocznicą urodzin Ks. Bpa Jaczewskiego i propozycją przedstawiciela Banku Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta“.

Uroczystość setnej rocznicy urodzin ks. Bpa Jaczewskiego projektowana jest na miesiąc listopad. W sprawie zaś zbiorowych ubezpieczeń kapłanów w Banku Wzaj. Ubezp. „Vesta“ wypowiedziano się odmownie. Rzecz ta domaga się głębszego zastanowienia i jakichś realnych korzyści dla ubezpieczających się.

Z konferencji dekanalnych. J. E. ks. Biskup niejednokrotnie wyrażał życzenie, by podawać do ogólnej wiadomości Duchowieństwa to, co jest przedmiotem obrad poszczególnych konferencji dekanalnych. Celem takiego ogłoszenia jest obrazowanie myśli, prac i wysiłków na terenie naszej diecezji, wzajemna wymiana myśli, ujednostajnienie pracy, a nawet pewnego rodzaju i pobudka do niektórych poczynañ.

Realizując myśl J. E. ks. Biskupa, podaję w skróceniu treść pierwszej konferencji, której protokoły znajdują się w Kurji Biskupiej.

Dekanat bełżycki. Na konferencji dekanalnej, odbytej w „Spójni“ na Ogrodowej dnia 11 lutego, referat o Akcji Katolickiej wygłosił ks. kan. Józef Cieśliski, o utworzeniu Rady dla organizacyj religijnych mówił ks. E. Kołszut. Następnie zebrani zwrócili uwagę, by chorych, udających się do szpitali poza parafję, zaopatrywać sakramentami w parafji. Omawiano również spowiedź wielkanocną i sposoby dobrego jej przeprowadzenia. W organizacji S.M.P. zwrócić większą uwagę na stronę religijną i w tym celu wygłaszać z tej dziedziny tam referaty.

Dekanat biłgorajski. Konferencja odbyła się 12 stycznia w Puszczy Solskiej. Referat o organizacjach religijnych i ich legalizacji wygłosił ks. E. Kołszut. Następnie ks. Dziekan Koziełkiewicz komunikuje, że w dekanacie zaprotestowano przeciwko projektowi małżeńskiemu K. K., że sprowadzono 1000 broszurek p. t. „Posiew bolszewizmu“, że w trzecią niedzielę po Trzech Królach ma być wygłoszone kazanie o małżeństwie chrześcijańskim, że uroczystość ku czci Ojca świętego winna wypaść jaknajokazalej. Postanowili też zebrani, by katechizacja dzieci do pierwszej spowiedzi rozpoczęła się w dwa tygodnie po Wielkiejnocy, by w święto narodowe kapłani wzięli udział w komitetach, wygłosili odpowiednią naukę, słowem przyczynili się do podniesłego nastroju.

Na sekretarza konferencji wybrano ks. prob. Ł. Zezulińskiego.

Dekanat hrubieszowski. Sprawę organizacyj religijnych omawiał ks. E. Kołszut. Podkreślił prelegent ważność szerezenia w szkołach krucjaty Eucharystycznej przez księży prefektów i proboszczów. Ks. prał. Juściński obrazuje zebrany Straż Honorową N. S. P. J. i zachęca do rozpowszechniania tej organizacji.

Odnosnie do Akcji Katolickiej mówi ks. Dziekan o postępach tej sprawy na terenie dekanatu i jej organizacji dekanalnej. Ruch sekciarski w dekanacie słabnie, jakkolwiek są wysiłki ze strony zbłąkanych, by go podtrzymać i wzmocnić. Właśnie w ostatnich czasach był atak na jedną z wiosek koło Hrubieszowa,

Dekanat janowski. Konferencja odbyła się 4 lutego. Referat o organizacjach religijnych wygłosił ks. E. Kołszut. Zaznaczył prelegent, że w każdej parafji winny być zasadnicze głównejsze organizacje religijne, jak Bractwo Różańcowe, Stow Żywego Różańca, Apostolstwo Modlitwy, Tercjarstwo i Krucjata Eucharystyczna. Ks. dziekan Dąbrowski zaleca zakładanie Kół Ministrantów i mówi, że Sodalicje winno się tworzyć z inteligencji lub młodzieży gimnazjalnej. Zwrócono uwagę na ziemiaństwo i wysiłek pogłębienia tam życia religijnego.

Następnie zebrani omawiali sprawę rekolekcyj wielkanocnych, wzajemnej pomocy w spowiedziach i Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Mówiąc o S. M. P., podkreślili, że instruktorzy powinni

być fachowcami i naprawdę instruktorami, a nie inspektorami. W związku z tą sprawą uchwalono płacić na instruktora dekanalnego 2 zł. od 1000 dusz.

Wreszcie ks. Dziekan poleca uroczyście urządzać dziesięciolecie Pontyfikatu Ojca św. i by spowiedź wielkanocna dzieci była urządzona w porozumieniu z nauczycielstwem.

Jako temat na konferencję następną ks. Dziekan podaje: „Jak urządzać dekanalny Kongres Eucharystyczny“.

Dekanat kurowski. Konferencja odbyła się w Markuszowie dnia 4 lutego. Na wstępie ks. kan. Krycki mówi o potrzebie wzmoczenia pracy duszpasterskiej zwłaszcza w okresie wielkiego postu, by znękanym ludzi kryzysem i niepowodzeniami podnieść na duchu i zbliżyć bardziej do Kościoła. W tym celu konferencja postanawia, by w każdej parafji urządzać rekolekcje, a kapłani, żeby służyli sobie wzajemną pomocą. Przechodząc do S. M. P., zebrani wyrażają pochwałę i podziękowanie dla instruktora Frankowskiego i proszą Związek o pozostawienie go na tem stanowisku. Przeciwnie zaś, mówiąc o broszurach pisanych przez ks. E. Kołszuta i wysyłanych księżom bez ich porozumienia, wyrażają swoje niezadowolenie i proszą, by im nie przysyłać. Następnie zgromadzeni postanawiają jaknajuroczyściej obchodzić święto papieskie a zamiast dëpeszy do Ojca św. — dają po 5 zł. na Misje.

W wolnych wnioskach ks. prob. Szczepanik porusza sprawę emerytur organistowskich i prosi, by sprawą się zainteresować i pomyślnie ją załatwić.

Dekanat lubartowski. Konferencja odbyła się w Lubartowie dnia 6 lutego. Zebrani szczegółowo omówili spowiedź wielkanocną, zaznaczając kto i kiedy będzie głosił nauki rekolekcyjne w poszczególnych parafjach. Kartki postanowiono zachować odpowiednio do zwyczaju. Odnośnie do pierwszej spowiedzi dzieci zebrani zwracają uwagę, by przygotowali je księża już to w szkole już to w Kościele.

Prace w S. M. P. rozwijają się dobrze. Zgromadzeni wyrażają uznanie i podziękowanie dla Instruktora.

W sprawach Miłosierdzia Chrześcijańskiego zauważono, że nie są rozwijane w stopniu dostatecznym, jakkolwiek udział duchowieństwa w tej pracy jest pokaźny i dość sympatycznie podkreślony przez władze administracyjne.

Święto papieskie konferencja postanawia obchodzić okazale, a zamiast depeszy, każdy z księży złoży 5 zł. na Misje. Ks. prob. Jan Sadowski proponuje, by dopomóc parafjanom do zaopatrzenia ich domów w portrety Ojca św., co będzie miało znaczenie wychowawczo-religijne.

Wreszcie ks. dziekan Zawisza oznajmia, że podatki zaległe, protesty przeciw projektowi małżeńskiemu K. K. należy odsyłać wprost do Kurji. Następnie, by księża proboszczowie byli dokładni w wysyłaniu wykazów statystycznych.

Dekanat lubelski. Ks. dziekan kan. E. Jankowski zdaje szczegółowe sprawozdanie z konferencji diecezjalnej z dnia 4-go listopada u. r. Z okazji sprawozdania o Unji wywiązała się ożywiona dyskusja, charakteryzująca rzecz dość wszechstronnie. Następnie zebrani złożyli składkę członkowską na „Unio Cleri pro Missionibus“ i na Uniwersytet Lubelski. Ks. dziekan zwrócił uwagę na ofiarę na rzecz seminarjum duchownego i Misyj, oraz na należyte przygotowanie do spowiedzi wielkanocnej.

Dekanat opolski. Konferencja odbyła się w Opolu dnia 14 stycznia. Ks. dziekan Mareś odczytał odezwę X.X. Biskupów i organizacyj katolickich przeciwko projektowi prawa małżeńskiego K. K. Uchwalono, by, po odpowiednim kazaniu w jedną z niedziel zrobić zebranie na cmentarzu kościelnym i uchwalić protesty przeciw temu projektowi.

Ustalono następnie termin rekolekcyj i spowiedzi zbiorowej w czasie Wielkiego Postu dla parafij całego dekanatu.

Wreszcie poruszono sprawę instruktora S. M. P., opłat stemplowych i organizacyj religijnych po referacie ks. E. Kołszuta. Postanowiono, by nie wprowadzać odrazu wszystkich organizacyj, lecz stopniowo i systematycznie.

Na zebraniu, pod koniec, był również p. Starosta z Puław.

Dekanat piasecki. Konferencja odbyła się 4 lutego. Na porządku dziennym był referat ks. Tadeusza Barwy n. t. „Wzajemna pomoc sąsiedzka w pracy duszpasterskiej“, spowiedź wielkanocna i rekolekcje, oraz sprawy związane z kursem społecznym w Lublinie.

Dekanat szczebrzeski. Konferencja odbyła się w Zwierzyńcu dnia 15 lutego. Zebrani wyznaczyli terminy spowiedzi wielkanocnych w poszczególnych parafjach, oraz by księża dekanatu szczebrzeskiego odprawili po 3 mszy święte za duszę ś. p. ks. kan. Wadowskiego i przyczynili się do ufundowania tablicy pamiątkowej w kościele szczebrzeskim.

Dekanat tarnogrodzki. Konferencja odbyła się 13 stycznia. Ks. dziekan Kimaczyński omawia następujące sprawy: terminowe komunikowanie wysokości tacy wysyłanych do Kurji, bibliotekę dekanalną już zdecydowaną na poprzednich konferencjach, scisłość i solidność w prowadzeniu Akt Stanu Cywilnego, życzliwe stosunki sąsiedzkie między księżmi. Następnie ks. E. Kołszut wygłosił referat o organizacjach religijnych.

Dekanat turobiński. Konferencja odbyła się 23 lutego. Referat „de obligationibus clericorum“ wygłosił ks. prob. Cybulski. Omówił prelegent jakim ma być kapłan w życiu prywatnym, potem z racji swego urzędu i godności kapłańskiej i pasterskiej, a wreszcie jak ma się ustosunkować do parafjan.

Spowiedź wielkanocną postanowiono wykorzystać jaknajlepiej. Postanowiono również odprawić rekolekcje i do każdej

wioski wygłosić jedno lub dwa kazania. Zwrócono uwagę, że wskazaną byłoby rzeczą robić z penitentami rachunek sumienia. Odnośnie do dzieci postanowiono, by ich spowiedź odbyła się po Wielkiejnocy.

Wreszcie omówiono sprawę Kół Miłosierdzia chrześcijańskiego i trudności finansowe Wydziału Organizacyj Kościelnych. Zebrani zwracają się z prośbą, by Referent Organizacyj Kościelnych bez porozumienia się z księżmi swych wydawnictw nie przysyłał.

Dekanat tyszowiecki. Konferencja odbyła się w Łaszczowie dnia 20 stycznia. Na konferencji omawiano sprawę Akcji Katolickiej. Głównym referentem był p. Starowieyski, który też obiecał sprowadzić księży misjonarzy do Nabroża, Łaszczowa i Rzeplina.

X. W. G.

BIBLIOGRAFJA.

Ks. Al. Żychliński. „Sacerdos“. Rozważania teologiczne o kapłaństwie i jego zadaniu. Nakładem Związku Kapłanów „Unitas“ w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 22.

M. Czeska-Maczyńska. „Otworzyło się okno na świat“. Księgarnia i Drukarnia Katolicka. Katowice, ul. Marszałka Piłsudskiego 58.

Ks. Dr. Józef Umiński, Profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza: „Opinie o cnotach, świątobliwości i zasługach Stanisława Hozjusza. Str. VIII+240 in 8—vo. Z sześciu rycinami. Cena 8.50 zł.

Jest to praca ściśle naukowa, dzieło historyka fachowca, może jednak zainteresować każdego, kochającego przeszłość naszą inteligenta. Autor podaje w niej opinie świętych, papieży, kardynałów i innych znakomitości świeckich i kościelnych, polskich i obcych o Hozjuszu, wypowiedziane już to za życia, już śmierci wielkiego kardynała. W świetle tych opinij występuje bardzo wydatnie ogrom duchowy Hozjusza, świątobliwość jego niezwykła i wpływy, które zarówno w kraju jak i zagranicą, czy to w dziedzinie naukowej, czy kościelnej wywierał. Poznajemy tu, że był Hozjusz postacią wyjątkową, dla Kościoła i kraju wprost opatrznościową, cenioną jednakowo wielce przez wszystkie narody, roznoszącą sławę imienia polskiego po wszystkich krańcach Europy. Dlatego właśnie winien przestudjować książkę tę każdy nie tylko duchowny, ale i laik, któremu sprawy wiary i polskości są drogie. Kończy dzieło sześć ciekawych rycin, ilustrujących życie Hozjusza, a będących reprodukcją sztychów, dokonanych wkrótce zaraz po jego śmierci.

Do

Przewielebnego Duchowieństwa Diecezji Lubelskiej!

Uprzejmie zawiadamiam że przeniosłem swój

ARTYSTYCZNY ZAKŁAD SZTUKI KOŚCIELNEJ

w Lublinie z ul. Olejnej do własnego domu przy ul. Dolna P. Marji № 50. W dalszym ciągu wykonywuję polichromje w Kościołach od skromnych do najbogatszych, tudzież złocone ołtarzy, ambon, malowanie obrazów o treści religijnej, odnawiam również starożytne obrazy, oraz rzeźby i figury z drzewa, kamienia i sztucznego marmuru. Zakład mój, egzystujący od 1910 roku, zdobył sobie za swoją solidną pracę i umiarkowane ceny liczne uznanie. Dlatego też nadal starać się będę Przewielebne Duchowieństwo swemi pracami zadowolnić, polecając się łaskawym względom.

CELESTYN MIKLASIŃSKI.

Roboty poważniejsze wykonałem w niżej podanych parafjach

Rok	Rok
1911 Żółkiewka (rob. mal. pozłot.)	1924 Zakrzówek (mal.)
1912 Kurów (polichromja)	1925-26 Abramowice (polichromja)
1913 Końskowola (mal.)	1927 Górecko (pozłot. i rzeźba)
1914 Boby (mal. i rzeźba)	„ Tyszowce (mal. i pozłot.)
1918 Tarnogóra (mal.)	1928 Firlej (mal. i pozłot.)
„ Stary Zamość (mal. i rzeźba)	1929 Rudno (polichromja i pozłot.)
1919 Skierbieszów (mal.)	Prace w kościołach Lubelskich.
„ Wilkołaz (polichromja)	1930 Św. Ducha (polichr. w prezb.)
1920-21 Czerniejów (polichromja)	„ „ „ (mal. i pozłot.)
1922 Biskupice (mal. i pozłot.)	1931 Katedra (mal. pozłot.)
1923 Fajstławice (Mal. pozł. i rzeźba)	„ Po wizytkowski (mal.)

T R E Ś Ć:

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.—List Ojca św. do Episkopatu Polski.
Z KURJI BISKUPIEJ.—Plan wizytacji J. E. Marjana Fulmana Biskupa Lubelskiego. — Plan wizytacji Kanonicznej J. E. Ks. Biskupa Adolfa Józefa Jełowickiego Sufragana Lubelskiego. — Wezwani na rekolekcje w roku 1932. — IX Tydzień Obrony Powietrznej i Przeciwwzwojowej. — Kurs wakacyjny dla księży prefektów szkół średnich w Cieszyńcu. — Rekolekcje dla kapłanów w Domu rekolekcyjnym XX. Jezuitów w Dziedzicach na Śląsku w 1932 roku. — Zmiany wśród duchowieństwa diecezji Lubelskiej.

Z SEKRETARJATU AKCJI KATOLICKIEJ. — Rekolekcje zamknięte dla Stow. Młodzieży Polskiej. — Instrukcje Wydziału Organizacji Kościelnych.

ROZPORZĄDZENIA PAŃSTWOWE. — O składkach na rzecz Kościoła Katolickiego. — O chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu.

KRONIKA. — BIBLIOGRAFJA. — OGŁOSZENIE.

GENA PRENUMERATY: miesięcznie wraz z przesyłką pocztową 1 zł. 50 gr.
CENA OGŁOSZEŃ: cała strona okładki 50 zł., 1/2 strony 25 zł., 1/4 strony 15 zł.

Redaktor Ks. Dr. Wł. Goral, Seminarjum Duchowne.

Pałac Biskupi: Telefon № 6-24. Kurja Biskupia: Telefon № 46.

P. K. O. Konto Biskupa Lubelskiego № 100,139.

Adres Redakcji: Seminarjum Duchowne.

Wydawca i Administracja Kurja Biskupia w Lublinie.

Druk. M. Kossakowska—Lublin.